

Memoria xustificativa dun convenio de colaboración entre a Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo e a Fundación Juana de Vega para o desenvolvemento dun proxecto para o estudo da planta local galega e o impulso de novos procesos de fusión municipal

1. Departamento que tramita o convenio

A Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo é o órgano da Administración autonómica que, en virtude do Decreto 214/2020, do 3 de decembro, polo que se establece a súa estrutura orgánica ten atribuídas a elaboración, proposta e execución da política do Goberno Galego en materia de administración local.

Dentro deste departamento, á Dirección Xeral de Administración Local correspóndenlle as relacións coas entidades locais e coas demais institucións relacionadas co ámbito de poder local e, en particular:

- A coordinación das políticas públicas en materia de Administración local.
- O impulso, estudo e control do cumprimento da Lei de Administración local de Galicia e demais normativa de réxime local, así como o exercicio das competencias que nesa materia lle correspondan á Comunidade Autónoma de Galicia.

2. Antecedentes

A regulación introducida pola Lei 27/2013, do 27 de decembro, de racionalización e sustentabilidade da Administración Local (LRSAL), recolle unha serie de medidas encamiñadas a fomentar a fusión entre concellos e mellorar as condicións de financiamento dos municipios fusionados. Nesta mesma liña, o artigo 59 da Lei 13/2015, 24 decembro, de medidas fiscais e administrativas (DOG núm. 249, do 31 decembro), modificou o artigo 13 da Lei 5/1997, do 22 de xullo, de Administración Local de Galicia para recoller diversas previsións referidas ao establecemento de medidas de fomento para as fusións de municipios ou para a incorporación voluntaria a outros.

No entanto, desde o ano 2013 a Xunta de Galicia vén facendo unha aposta decidida pola xestión compartida de servizos públicos e polas fusións municipais voluntarias; impulsando activamente a xestión eficaz e eficiente dos recursos dos concellos co obxecto de garantir a continuidade na prestación de servizos aos cidadáns en condicións de calidade. De feito, Galicia é a única comunidade autónoma na que se teñen culminado con éxito dous procesos de fusión voluntaria municipal, a dos Concellos de Oza e Cesuras, finalizada en xullo de 2013, e a dos concellos pontevedreses de Cerdedo e Cotobade, formalizada en 2016.

A Fundación Juana de Vega é unha entidade privada sen fins lucrativos que ten por obxecto estatutario promover, mediante as iniciativas que estime precisas, por si soa ou en colaboración con persoas ou entidades públicas e privadas, o coñecemento, a conservación e o desenvolvemento do medio rural de Galicia, con especial dedicación á formación da súa poboación activa, á preservación do seu entorno natural e humano e á mellora da súa base económica e das actividades con ela relacionadas.

Esta entidade desenvolve diversas liñas de traballo, algunhas delas especialmente centradas na realización de estudos e informes sectoriais e de ámbito territorial, entre as que se atopan a realización de diversas estratexias de dinamización socio-económica e territorial en colaboración coa Xunta de Galicia, desenvolvidas cun amplo enfoque de innovación social.

Conta cun equipo multidisciplinar, integrado por especialistas de recoñecido prestixio nas diversas temáticas a estudar, especialmente centradas na caracterización socio-económica e demográfica dos concellos de Galicia. Este equipo vén desenvolvendo unha ampla actividade investigadora e de transferencia de coñecemento en relación co réxime organizativo e competencial das entidades locais, que os dota da condición de expertos recoñecidos na materia, recollida na súa numerosa produción científica.

A Xunta de Galicia ten interese en colaborar coa Fundación Juana de Vega dada a experiencia e capacidade acumuladas por esta entidade nos estudos sobre o dimensionamento da planta local galega, e pola posibilidade de contar cun grupo de investigación integrado por recoñecidos especialistas, para establecer un marco de colaboración que lles permita xuntar esforzos para facilitar a consecución dos seus intereses comúns.

Con base en todo o anterior, constátase a converxencia de intereses entre as entidades asinantes en orde á consecución do obxecto do convenio, colaborando na realización dun amplo estudo de carácter multidisciplinar (xeográfico, económico, xurídico e sociolóxico) que permita avaliar a posibilidade e a viabilidade económica, social e política de impulsar novos procesos de fusión municipal en Galicia e doutros procesos de redimensionamento do tamaño municipal, identificando todas as variables que interveñen nestes procesos, propoñendo liñas de acción e de comunicación e divulgación das diferentes alternativas ou modelos que permitan racionalizar a planta municipal actual, en aras dunha mellor eficiencia e benestar da poboación.

3. Finalidade

Para os efectos sinalados, tense previsto formalizar coa Fundación Juana de Vega o instrumento convencional ao que se refire esta memoria, por un período de vixencia que abrangue desde o día da súa sinatura ata o 31 de outubro de 2022.

4. Obxecto do convenio

O obxecto do presente convenio é fixar as liñas de colaboración entre a Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo e a Fundación Juana de Vega para o desenvolvemento dun proxecto centrado no estudo da planta local galega e o impulso de novos procesos de fusión municipal.

5. Fundamentos do convenio

O mapa político-administrativo local de Galicia data de comezos do século XIX e, malia os avances acadados, segue sendo necesario adecualo ás necesidades actuais. Dunha banda, o proceso de urbanización concentrou a poboación e a actividade económica nas cidades e nos sectores periurbanos. Por outra, o rural iniciou unha etapa de declive demográfico acusado, que implica o avellentamento e a despoboación e aboca a deficiencias nas coberturas de moitos servizos e prestacións da administración local agravadas polas dificultades de financiamento que derivan da propia perda poboacional e do conseguinte cesamento de actividades económicas, residenciais, ou calquera outra xeradora de taxas e impostos.

Na organización do mapa municipal aparecen múltiples cuestións que cómpre analizar, tanto de natureza xeográfica, como xurídica e sociolóxica. A configuración do territorio galego, co seu elevado índice de dispersión, que recolle a metade das entidades singulares existentes en todo o Estado, e a convivencia de figuras como as entidades menores, mancomunidades, áreas metropolitanas, parroquias e as comarcas, entre outras, funcionan como un engrillado complexo que marca a cultura e a idiosincrasia da Galicia contemporánea.

En diversos traballos a Fundación ten detectado, que unha das causas que dificultan a continuidade e a sucesión das explotacións agrícolas e gandeiras, e doutros negocios e empresas nos concellos rurais, é a falta de servizos públicos de calidade. Á súa vez, esta carencia está a provocar unha perda de poboación e un abandono das terras agrarias con consecuentes e graves efectos sobre o conxunto da cidadanía galega, tanto en termos económicos, como sociais e ambientais.

Ambas as partes concordan en que resulta preciso colaborar na realización dun amplo estudo de carácter multidisciplinar (xeográfico, económico, xurídico e sociolóxico) que permita avaliar a posibilidade e a viabilidade económica, social e política de impulsar novos procesos de fusión municipal en Galicia e doutros procesos de redimensionamento do tamaño municipal, identificando todas as variables que interveñen nestes procesos, propoñendo liñas de acción e de comunicación e divulgación das diferentes alternativas ou modelos que permitan racionalizar a planta municipal actual, en aras dunha mellor eficiencia e benestar da poboación.

Así mesmo, dado o obxecto do presente convenio e que para a súa execución a Fundación achega a experiencia da que carece calquera outra entidade pola dilatada experiencia e especialización neste ámbito das persoas expertas, integradas no equipo multidisciplinar de traballo co que conta, e unha ampla rede de contactos e expertos no eido do réxime local, non resulta posible promover a concorrència.

Os intereses converxentes das partes asinantes exclúen o ánimo de lucro e non poden satisfacerse axeitadamente mediante a celebración dun contrato dos contemplados Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público, ou doutro instrumento alleo á natureza estritamente convencional.

En atención ao exposto, e a fin de dar cumprimento ao preceptuado no artigo 15.2 da Lei 1/2016, de 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno, estimase xustificado o recurso á sinatura do instrumento convencional que se pretende, con exclusión doutras figuras.

6. Aplicación orzamentaria e importe

Para facilitar a execución conxunta das actuacións a Vicepresidencia Primeira e Consellería de Presidencia, Xustiza e Turismo compensará á Fundación Juana de Vega ata un importe máximo de **72.600,00 € (SETENTA E DOUS MIL SEISCENTOS EUROS)**, que incluírá o IVE correspondente, con cargo á aplicación orzamentaria 05.23.141A.640.0 (proxecto 2016 00022), coa seguinte distribución por anualidades, que responden ao ritmo de execución do proxecto:

- Anualidade 2021: 10.000,00 €
- Anualidade 2022: 62.600,00 €

Esta achega só cubrirá os custos de realización das actividades necesarias para o desenvolvemento do estudo, sen que a Fundación obteña beneficio ou lucro industrial ningún coa referida aportación económica.

Por todo o anteriormente exposto, considérase xustificada a utilización do instrumento do convenio para articular as actuacións de referencia, quedando o dito convenio fóra do ámbito de aplicación da Lei 9/2017, do 8 de novembro, de contratos do sector público, pola que se traspoñen ao ordenamento xurídico español as directivas do Parlamento Europeo e do Consello 2014/23/UE e 2014/24/UE, do 26 de febreiro de 2014, con independencia de que, ao abeiro do previsto nos artigo 4 da devandita norma, lle sexan de aplicación os principios desta lei para resolver as dúbidas e lagoas que se poidan presentar.

Este convenio implica asunción de obrigas de contido económico de carácter plurianual. Xa que logo, require autorización previa do Consello da Xunta en cumprimento do establecido na disposición adicional segunda da Lei 1/2016, do 18 de xaneiro, de transparencia e bo goberno.

Santiago de Compostela, na data da sinatura electrónica
A directora xeral de Administración Local

Natalia Prieto Viso
(documento asinado electronicamente)

